

Τα Π. Δ., κυβερνητικές και συνδικαλιστικές επιλογές, απόψεις και προθέσεις

του Νίκου Σαλτερή

Τα προς υπογραφή Π. Δ. φέρνουν στην επικαιρότητα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τις κυβερνητικές επιλογές και πολιτική στο χώρο της εκπαίδευσης και την ιδεολογία του κυβερνώντος κόμματος από τη μία και ζητήματα που έχουν να κάνουν με τις πρακτικές, την ποιότητα, τις απόψεις των επιμέρους συνδ. παρατάξεων, καθώς και του σ. κ. στο σύνολό του, από την άλλη.

Επειδή μάλιστα αυτά τα Π. Δ. φιλοδοξούν να καθορίσουν για μεγάλο χρονικό διάστημα τη μορφή και λειτουργία του συνόλου της εκπαιδευτικής ζωής, η ανάλυση και ενασχόληση μαζί τους οφείλει να είναι και συνολική, αν όχι ολοκληρωμένη.

Κυβέρνηση και Π. Δ., επιλογές και ιδεολογία

Η κυβέρνηση ενεργοποιεί και ολοκληρώνει με τα Π. Δ. τον 1566/85 και δηλώνει ταυτόχρονα πώς θέλει το σχολείο. Και είναι αλήθεια πως το θέλει πλήρως ελεγχόμενο από το κράτος. Γι' αυτό στα διατάγματα παίρνονται μια σειρά μέτρα (αξιολόγηση εκπαιδευτικού, ρόλος διευθυντή, εξουσίες Σχ. Συμβούλων, παρεμβάσεις Νομάρχη, αξιολόγηση μέσα από βαθμολογία των μαθητών κ. ά., ώστε να ενταθεί ο κρατικός έλεγχος όχι μόνο στο επίπεδο διοίκησης του σχολείου αλλά πολύ περισσότερο στο επίπεδο ελέγχου της παροχής και του περιεχομένου της

γνώσης. Ελέγχου που, αφού έχει εξασφαλισθεί έτσι κι αλλιώς το μέγεθος (μέσα από αναλυτικά προγράμματα, δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα, επιρροή μέσα από Μ. Μ. Ε. της κοινής γνώμης), εξασφαλίζεται τώρα και η ένταση καθώς και η καθημερινή του παρουσία (παρουσία διευθυντή-αξιολογητή, επαναφορά βιβλίων ύλης, κρίση εκπαιδευτικών με βάση και την «κοινωνική» τους παρουσία).

Μοιραίο είναι πως ένα τέτοιο σύστημα ελέγχων για να λειτουργήσει έχει ανάγκη από αυξημένο γραφειοκρατικό έλεγχο, κάτι που κάνει έντονη την παρουσία του στο μήκος και πλάτος του θεσμού. Έτσι δεκάδες επιτροπές κάνουν αισθητή την παρουσία τους σ' επίπεδο διοικητικών παρεμβάσεων αλλά και εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Νεοφανές είναι ότι με τα νέα Π. Δ. η γραφειοκρατία ασκείται όχι πια από μεμονωμένα άτομα αλλά από ομάδες ατόμων. Αυτό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί σαν τρίτος δρόμος για τη «σοσιαλιστική» γραφειοκρατία.

Νεοφανές ακόμα είναι, και θα μπορούσε να το αποδώσει κανείς στην παραδοσιακή έλλειψη εμπιστοσύνης του ΠΑΣΟΚ προς τα στελέχη του καθώς και στα φαινόμενα που συνδέονται με τη συγκυριακή του κρίση, η θέσπιση ελέγχου των στελεχών της και οι οριζόντιες επεμβάσεις στην εκπαιδευτική διαδικασία από τον τοποτηρητή της κυβέρνησης νομάρχη.

Ακόμη, για λόγους που έχουν να κάνουν με την εικόνα του ΠΑΣΟΚ - κόμματος προς την ελληνική κοινωνία, αλλά και με την ανάγκη να πεισθεί ο εργάτης - εκπαιδευτικός για να ανεχθεί ευκολότερα τους ελέγχους, εντατικοποιείται η εργασία στο σχολείο με την αύξηση συνολικά και πραγματικά των ωρών εργασίας εκπαιδευομένων και εκπαιδευτικών. Έτσι απαντιέται το ερώτημα «πώς καλύτερο σχολείο;» ποσοτικά και μόνο με τη δήλωση «περισσότερο σχολείο, περισσότερη εργασία για όλους». Απάντηση σταχανοβίτικης έμπνευσης, πλήρως συνδυαζόμενη και με τους αυτοελέγχους που θεσπίζονται.

Το αν η αύξηση των ωρών παραμονής και εργασίας στο σχολείο είναι δυνατή και όχι εξουθενωτική με τις παρούσες συνθήκες δε φαίνεται να απασχολεί την κυβέρνηση. Γενικά γι' αυτήν ο τύπος είναι πάνω από την ουσία.

Φαίνεται λοιπόν απ' όλα αυτά πως η κυβέρνηση έχει την πρόθεση να μεταφέρει και να υποτάξει τον σχολικό θεσμό σ' ένα πρότυπο οικονομιστικού χαρακτήρα. Να κάνει το σχολείο παραγωγικότερο.

Φοβόμαστε ότι με τέτοια μέτρα το σχολείο θα μοιάσει περισσότερο με κάποιες «κοινωνικοποιημένες» επιχειρήσεις, κεντρικά ελεγχόμενες, δυσκίνητες, αόριστες για τους εργαζόμενους σ' αυτές, αναποτελεσματικές και αντιδημιουργικές.

Συνδικαλιστικό κίνημα, Π. Δ., επιλογές και αξιολογήσεις

Ενώ τα Π. Δ. φαίνεται ν' απασχολούν το σύνολο των εκπαιδευτικών - ακόμα και με λειψή γύρω απ' αυτά ενημέρωση - αφήνουν αδιάφορη την ηγεσία της Δ. Ο. Ε. Πώς αλλιώς από χλιαρή να χαρακτηρίσει κανείς τη στάση της όταν δεν κάνει τα πάντα για να αναδείξει τα Π. Δ. σε θέμα αιχμής στους αγώνες; Μοιάζει να είναι η ίδια πεισμένη ότι ανήκει αποκλειστικά σε κάθε κυβέρνηση το δικαίωμα να διαμορφώνει εκείνη μόνη το σχολείο κατά τις επιθυμίες της. Μ' αυτή τη στάση της δυστυχώς η ηγεσία επιβεβαιώνει το τεράστιο ζήτημα της μετατροπής του σ. κ. σε γραφειοκρατικό θεσμό. Θεσμό παρελκόμενο του κομματικού μηχανισμού.

Ψελλιίζει βέβαια την αντίθεσή της, λεγώντας ότι δεν είναι σύμφωνα με τις θέσεις του κλάδου. Θέσεις που αποτελούν άθροισμα κομματικών απόψεων ΠΑΣΟΚ - ΚΚΕ συν ένα μίνιμουμ συντεχνιακών αναγκών, καθ' υπέρβαση των κομματικών γραμμών, αντιστάσεων στο θέμα της αξιολόγησης. Και εδώ όχι απορρίπτοντας την αλλά περιορίζοντας το εύρος της. Θέσεις που γλιστρούν μέχρι και στην επάνοδο της βαθμολογίας και την απόρριψη, ως τιμωρία των μαθητών. Αυτά όχι από παιδαγωγικές αναλύσεις οποιασδήποτε ποιότητας αλλά ως προσπάθεια σιωπηλή κι ένοχη, να αποδοθεί πάλι μέσα από τη βαθμολογία η «χαμένη» αίγλη στο σημερινό δάσκαλο. Ή ως μέτρο άμιλλας μεταξύ των «φτωχών» και «πλουσίων» μαθητών, για το κομμάτι της ηγεσίας που έχει ιδεολογική αναφορά το ΚΚΕ.

Οι θέσεις αυτές της Ομοσπονδίας θα σημειώνε κανείς ότι αποτελούν πιστό αντίγραφο θέσεων του ΚΚΕ καθώς και των άλλων κομμάτων. Φαίνεται πως η κομματική εξάρτηση του σ. κ. «πέτυχε» μίνιμουμ απόψεων για το σχολείο.

Για την υποτίμηση όμως της σπουδαιότητας των Π. Δ. πέρα από την ηγεσία της ΔΟΕ έχουν και επί μέρους ευθύνες και οι τρεις πλειοψηφούσες παρατάξεις. Η ΔΑ-ΚΕ, παρόλο που θα περίμενε κανείς να ασκήσει έντονη κριτική τα καταδικάζει γενικά και μιλά για αλλαγή του νόμου όταν θα έρθει η Ν. Δ. στην εξουσία. Φαίνεται ότι τα υψηλά της στελέχη περισσότερο έχουν αντιληφθεί πως ο 1566 από πράσινο γίνεται πολύ εύκολα μπλε νόμος.

Η Δ. Ενότητα από την άλλη μεριά στην ουσία όσο και να ντρέπεται δεν διαφωνεί με τα Π. Δ. Θέλει και αυτή σχολείο κεντρικά ελεγχόμενο, βαθμούς, αξιολόγηση, εργασιοθεραπεία για το δάσκαλο και τους μαθητές, τάξη, πειθαρχία κ. ά. Έχοντας κοινή αφετηρία με το ΠΑΣΟΚ τον οικονομισμό και την υποταγή της εκπαίδευσης στην παραγωγική διαδικασία, πιστή στο σοβιετικό μοντέλο, καταλήγει σε θέσεις αστείες αν όχι επικίνδυνες για το σχολείο. Σε θέσεις που αυξάνουν αντί να μειώνουν τον ταξικό χαρακτήρα της εκπαίδευσης.

Τα Π. Δ. δίνουν από την άλλη μεριά στον αυτόνομο συνδικαλιστικό χώρο, στο χώρο που πρώτος μίλησε για αυτοδιαχειριστικούς θεσμούς (εκλογή διευθυντή, πλήρως αιρετά όργανα διοίκησης) μια χρυσή ευκαιρία να δείξει στο σύνολο των συναδέλφων πως ένα σχολείο αυτοδιαχειριζόμενο, χωρίς κεντρικό έλεγχο, ένα σχολείο που ανήκει στο σύνολο της κοινωνίας και όχι στο κράτος είναι το σχολείο που και το σύνολο των εργαζομένων σ' αυτό θέλει.

Από την άλλη είναι χρυσή ευκαιρία για το χώρο αυτό να βαθύνει τις αναλύσεις του και να ολοκληρώσει τις προτάσεις του, μια που είναι κι ο μόνος χώρος που δεν τις έχει έτοιμες, παρμένες από τα κόμματα.

